

KALEME KARŐI

Murat Kaymaz

ÖTÜKEN

MURAT KAYMAZ, 1973 İstanbul doğumludur. Lisans eğitimini İstanbul Üniversitesi Biyoloji Bölümü'nde tamamlamıştır. Ötüken Neşriyat tarafından yayımlanmış diğer çalışmaları; *Bal Kaşığı* adıyla felsefî ve edebî konular üzerine prosa metinlerden mürekkep telif eser ve Fuzulî'ye ait *Beng ü Bade* isimli mesnevînin güncel Türkçeye manzum tercümesidir.

İÇİNDEKİLER

Senail Özkan'ı Okumayı Özendirmeyi Gaye Edinmiş Açık Mektupvâri Yazı	9
Ya Semen	13
Flakondaki Aristoteles.....	15
Tutyut	17
Bluorp.....	19
Cevizli.....	20
Çek Bakalım Ettiğini	22
Allah Derdini Arttırsın	24
Muhteşem Kalem	26
Akla Seza	28
Levlake	30
Kalemnâme.....	32
Yâd-ı Ulemâ.....	33
Gaga Geçirmez	41
Yandı Ciğer Kebab Oldu	43
Ney	45
Kalbin İç Mekanları	47
Râşe	50
Sevgiliye Çiçek Vermek	53
Lapa Lapa	55
French Kiss Muck.....	57
Geçmişten Gelen Yazı.....	59
Düşünen İnanan	61
Cellâdın Cehli.....	64
Camel Trophy	66

Kardinal Günahlar	69
Ayran Gönül	71
Aa Öyle Miy-Mişnevi.....	73
Bile Bile	76
Fork Hav Mee Üürüü Aaiii ve Hayvan Çiftliği	79
Şermin	82
Seçim Yolsuzluğu	84
Dünyanın En Güzel Şeyi.....	87
Ayıptır	90
Unidentified Flying Bjects.....	93
Taattoo Taattoo	95
Bizde Yalan Yok Abla.....	97
Ali Arif.....	99
Vallahi Kötü Bir Niyetimiz Yoktu	102
Ne İstedin de Yapmadık	105
Reşat'a Acımak Yok	108
Tractatus Politicus	112
Sözüne Hayran Gamzene Kurban.....	115
Aaaa!!!	119
Ne Lüzumu Vardı Canım.....	124
Biz İnsan mıyız?	128
Güncel	131
Vekilim, Vekilim, Vekilim.....	132
Numara Yok.....	134

SENAİL ÖZKAN'I OKUMAYI ÖZENDİRMEYİ GAYE EDİNİMİŞ AÇIK MEKTUPVÂRİ YAZI

Eya Biraderim! İftiharım;

Bin kafayı bir araya getirip güldeste etmişsin. Bin üzüm danesinden bir kız doğurtmuşsun da o duhter-i neb, cem-i cahilin aklına seza. Ölüm felsefesi diyorsun. Öyle kolay hazmedilir şey değil, ağır ağır çiğnemeli diyorsun. Sazın elde, hazım makamından buyur ediyorsun has bahçede ayş u taraba.

Nur-ı aynım, Şehzadem...

Gene attın bir adım, dağı dereyi aştın. Almışsın Mısır'ın serencamını, yaygı etmişsin zihnimize, "Nil taşar, coşar, kaçar tarla sahibi öyle bağlıdır ki hayata kendini de, mahsulünü de, Firavn'ını da öte dünyaya taşır ölmek kapısından diyorsun. Bu dünyada makul fiyata alır ki cefayı, feveranı öte dünyada Amon-Ra'nın kayığına binip güneş etrafında mümkün-i bedel olsun cevelanı. Eyvallah beliğdir beyanın.

Ha Çerçi;

Kırk yılda gelir ser-i kuy'umuza haberci.

Hem yakınımız, dahi uzağımız bir diyardan havadis getirmişsin. Bu diyar öyle müstehzi ki tebensüme mani olmak namümkin. Mesela İngilizler Turkey diyor ona, Türkler Hindi, Hintliler Mısır'.. Ve fakat bu memleket hiç de öyle asudelerin, müreffehlerin toprağı değil de bilakis zihni perişan, gönlü bîmar kimselerin vatanı. Hiç öyle olmayaydı bilindik, duyulduk en büyük muzdaripler, hayatın ızdırıp ve sıkıntılılarından dan-

tellediklerini terennüm eden mütefekkirler orada muhkem olur muydu!? Heyhat ki mutlak hiçliğe ne tahammülü, dahi kudreti yeten insan, bizzat çile çıkartarak varlık âlemini kendinden yaratan ve sonra gene bilfiil varlığa bürüdüğü âlemin kesretine dalan tanrı Prajapati'yi tahayyül edebilir miydi!? Eyvallah bildik öğrendik.

Tûti dillim , tûtiyâm;

Arabın saçı mı çözülmez, Dedalus'un labirentinden mi kaçılmaz... Bunları yap, yap da bir de Brahman ile Atman'ın sırrına nazar et hele. Birler, aynılar ve fakat onları dışarımızda görmek de var, içimizde duymak da. Zihinde dahi ayrılması mümkün olmayan süje ile objenin yapışık kardeşliğini, adı bir türlü koyulamayan mutlak metafizik hakikati... Her şeyin ardında, aslında olanı bilmeli ki korkunç ölüm ve yaşam kardeşlerin ızdırap evinden firar edebilelim. Eyvallah yazdık gözümüzün akına.

Ayn el yakîynım, dostum;

Adı dillerde, fikri muallakta Buddha'dan selam getirmişsin. Ne iyi etmişsin. Garib, masivadan öyle muzdarib öyle perişan ki tüm varlığı ile o kırılmaz kopmaz fena, sonsuz varoluş zincirini dişleyip durmuş meğer. Kendinden çıkmış da tüm beşer namına fenâfillah iştiyâkine yanmış meğer. Yanmış da çareyi sönmekte (nirvana) bulmuş meğer. Ki yazıktır bizim de gûşımızda yer etmezse bang-i pîr eger. Eyvallah, duyduk da dinledik dahi.

Hay ciger-hûn, vay zihni derûn;

Bitesi mi beşerin çilesi, hiç felâh bulası mı yokluk endişesi. Bu olmaz iştir elbet. Olmayacağından bu, Paulus da cevaba yeltenir soruyu. Bir başka dev insicam daha neşet eder neslimiz aklından ve ancak böylece Hz. İsa nefesiyle döneriz mutlak hiçliğe, ölmekten son dakikada. Bununla da kalmaz Mesih elbet ve Tanrı bize merhamet edebilsin diye müsaade ettiği günahkârlığımızın kefaretni de öder namımıza ve bir tuhfe gibi sunar ölmeyi varlık sahamıza. Ve sanılmasın tüm

bu fikir yürütmeler akletmeler öyle kopuk kopuktur, biri diğ-
rinden beridir. Bilakis tıpkı yaşamın sonsuz zinciri gibi zihnin
ve ruhun halkaları da art arda ulanır. Unutulmaya! Eyvallah
hıfzettik.

İşte yarenler bunlar Senail Özkan'ın *Ölüm Felsefesi* nam
eserinden görüp öğrenebileceklerimizden bazıları. Ve fakat
bir kitaptan ne alabiliriz, nasıl fayda sağlarız der iseniz fakir
size Seneca'yı hatırlatır: "Büyük dertler küçüklerin üstünü ör-
ter." Şahsen bu yazının müellifi, daldığı kesret denizinden,
bulandığı mecaz boyasından nefessiz kaldığı bir anda tüm
insanlığın onto-genetik psişesine dair problemleri, beşerin
yekûn ve biteviye ızdıraplarını karşısında gördü de bir silkindi
şöyle. Hiç öyle yabana atmayın metafizik, felsefi dertleri ve
gözden ırak gönülden ırak bellemeyin. Belli olmaz ki an gelir
ferdi buhranımızı yakıp yandıracak bir külhan ararız da küllî
aklın ateş-i hicranından gayrısı olmaz karşımızda.

YA SEMEN

KALEMİN kara büyüü pakça sayfanın buhr-u şemimesini üfürmesin de o tebahürden mamül nisan bulutu mânâ denizine damlasın. Damlasın da canavarın karnında sedeflere kuşansın. Kuşansın ki dalga sahile dürr ü güher yığsın.

Koca Kant buyurur ki insan aklı seyr ü seferinin bir durağında kaçınılmaz olarak cevaplamada pek müşkile düştüğü suallere muhatabdır. İşte bu sahaya o “metafizik” demektedir ki esasen kişi aklının hakikat açıklığına azık aradığı ülkedir oralar desek gaflet etmiş olmayız. Gelin görün ki hakikat öyle her vakit iştihak ile istenip, çuş ile kola takıp gezilecek sevgili değildir pek. Hatta ki kendi kendinden süduru muhtemel “mutlak” dahi, ihtimal, tahammül eylemez de zatına örter, setreler kend’özünü. Bu iş mahsusen beşerin etvarında barizdir. Türün hâkimiyeti, daha kat’i ifade ile üremek, üzerinden sonsuz varlığını muhafazaya meyleden irade, sayısız yollardan, ölçüye gelmez tazyikler üzerinden nesneleşmesini süsler de süsler. Ve fakat fena şey de denemez esasen hakikate. O sadece olandır. Gayrısı değil. Lakin bunu bilmez anlamaz avam, vebadan kaçar gibi ricat eder derinden yüzeye. Bu kimselerce aşk asla basit bir hayvanî dürtüye yahut teleolojiye indirgenemeyecek denli kutsal ve dahi nazenin bir duygudur. Eyvallah şahım, eyvallah canım. Ne var ki özü çamurdur diye desti kıymetsiz olmaz ve dahi inci canavarın karnından çıksa ne gam. Maneviyat ambarında aşktan daha kıymetli ziyet

bilmeyen kişiyi yalanlamak, kıymetlisine hanel getirmek değildir bizim dememiz. Yięidin kanını dökmele belki ama hakkına el uzatmak değil asla. İşbu halde fakir elbet şahid gösterecek ki davasında aklansın. Malûmdur, divan edebiyatı derler bir harikulade sanat mecramız vardır. Burada sözün sultanı şairler sembolizmin şahikalarına kartallar gibi yükselir, aşkın ve ruh yüceliğinin fevkalade zuhurunu aslan payı ederler kendilerine. Ve bu edebiyat türüyle ilginen herkes teslim eder ki Ali Nihat Tarlan tartışmasız konunun otoritesidir. Şöyle ikram buyurur bir demesinde: “sanat, ferdî ve nevi hayatın muhafaza ve idamesine nazır ve müvekkel olan sinir cümlesinin ...hamlesidir.” Tarlan’a göre sinir sisteminin ilk hareketi seksüel yönelimdir. Fakat bu duygu çeşitlenerek değişik hallere bürünür vatan, millet, dîn aşkı haline gelir. Bunlar cinsî heyecanın genişlemesi ve fikir ile imtizaç etmiş görünüşleridir vs. Tarlan’ın dahi böyle bir değerlendirmede bulunabilmiş olması müellife göre fevkalade mühimdir. Zira evveli ahiri aşk üzre kurulu böylesi bir sanat mecrasının temel içgüdülere kadar ipliklerine çözümleni ne kolay iştir ne de ardında kolay durulur dava. Hele de değil mi ki Fuzulî buyuruyorken:

“Aşk imiş her ne var âlemde, ilim bir kıyl-u kâl imiş ancak.”

FLAKONDAKİ ARİSTOTALES

SIKMALI memeyi de süd kovaya aksın. Zarı zarı gakkalar sazlığa yayılsın ki anca pelikanın kursağı açılıp yavrular balığı görsün. Ve müellif zifiran hokkaya salsın da ağını, hakikat incisini umsun. Zira başka yolu yoktur dostlar. İnatçıdır mânâ gevheri de öyle kolayca güneşe çıkmaz mürekkep kuyusundan. Oysa aşikârdır işte orada olduğu, kova sallansa muhakkak çıkırlanması gerekir yukarı da, öyle olmaz hemen hiç. İşbu halde müellifin tecessüsü dolanır durur mürekkep deryasının koyu çırpıntısı kenarında. Halbuki Aristo'ya danışsak derhal iç açan bir ratio koyuverir önümüze. Ve ondan âlâ attar bulamayız davul tozundan bulunmaz, minare gölgesinden çuvala sığmazları bize merhem etsin diye. Buyrun hele bir atf-ı nazar edelim hazretin reçetesine.

Önce diyecek bize halef-i Eflatun: “Ey müellif sana *causa materialis* (maddesel neden) gerek.” Haklı elbet. Bir şey yapılacaksa eğer o şeyin yapılacağı şey gerek evvel. Ve müellif bakacak etrafına ve bakacak yaptığına ve görecek onu kara bir şerbetten yaptığını ve daldıracak ketum kalemî, katran benizli *maiye*. Sonra gene söze girecek Aristo “*causa formalis de* (formel neden) olmalı...” şartını koyacak. Ve gene müellif bakacak etrafına ve bakacak önünde masum, İsmailî yatan, ak gerdanlı sayfaya ve çalacak kalemin karasını. Böylece bir biçim alacak bir şeyler. Kıvrımlı, bükümlü şeyler. Karabiber tanesi gibiler nokta, kara kara

kirpik gibiler virgüller. Garip şeyler olacak sayfada velhasıl, pek garip şeyler.

“Amma...” diyecek Yunanlı alim “causa efficiens (etken neden) olmayaydı yapamazdın bunları. O halde şunu da katalım merhemine. Sudan ucuz, bedeli sade azıcık üstüne düşünme.” O zaman bakacak müellif etvarına ve görececek düşman gibi sarıldığı bir boğazı ve bilecek kayar gider elinden mânâ incisi, bir an gevşese kalemin boynundaki parmakları. Ve fakat muhteris ve naçar daha da sıkacak versin gevherini diye o mürekkep dolu dehanbeste (suskun).

“Şunu da ekledik mi anca tamamdır ilacın.” diyecek bu kez Aristo “causa finalis” (ereksel neden) olmayaydı bunların hiçbiri olmazdı. Al bunu da ey müellif. Bir tutam maksat ile derde deva reçete hazır işte.”

Ve müellif bakacak bu kez insicamına ve göremeyecek kendi dahlini ta baştan bu yana. “Evet ben boyadım sayfayı ama bilmeden yaptım. Ne başındayım bu işin ne sonunda. O *causalardan* en mühimi ne bende ne masamda. Kalem devrilmiş yatmada gene divitte. Hokka desen âlemden habersiz öylece duruyor gene.” Ve elinin tersiyle itecek tiryak şişesini de daha o yere varmadan Aristo, kalem ve müellif kaybolup gidecek mürekkebin içinde. Kara bir kabarcık görünüp yitecek ebediyet ceridesinde.

TUTYUT

UMBERTO ECO güzel eseri *Foucult Sarkacı*'nda uyanık yayıncının safderun ve heveskâr yazar namzetlerini nasıl ağına düşürüp dolandırdığını müthiş isabetli tespitlerle âyân eder. Gene de Eco'nun bize tariflediği Şark kurnazlığı öyle pek de büyük yer tutmaz edebiyat ve yayın dünyasında. Zira çok daha fenası, dürüst okurun cebindeki üç kuruş için taammüden ve hunharca sırtından bıçaklanması, hemen her gün yahut her hafta kitap ekleri veya eleştiri dergilerinde vaka-i adiyedendir. Okurlar kadar fütursuz, mesnetsiz hayaller içinde savrulan yazar çizer takımı dahi bu kümesin içinde eşelenir durur. "Sen beni yaşat, ben seni." mottosunun dumanı tüten cıvıklığı yazık ki perde üstüne perde çeker değerli ve layık olanlar ile aramıza. Handiyse pek nadiren çıkan "gerçek bu değil sesleri ise asla akis bulmaz elbet bu gayet senfonize kakafoni içinde. Birakınız övgüye layık olmayı taş çalınsa, yele verilse evla olanlar için sahte ve yapmacık methiyeler dizi dizidir hangi almanağa elinizi atsanız. Arthur Schopenhauer böyle bir edebiyat dergisi yönetmektense, genelev yahut kumarhane işletmeyi yeğleyeceğini söyler. Söyler ama daha onun sözü hitama ermeden avamın vaveylası örtüp bastırır bülbülün sesini de, karganın "gak"ını guş eyleriz derhal. İmdi lakin bu söylenenler daha derunî bir içsel tavır alışın basit yansılanması olsa gerek yarenler. Hemen her hususta olduğu gibi bu dahi esasen insan olarak etik konumlanışımızla

ilgilidir. İşbu halde filhakika Aristo'ya hak vermeden edilemez. Hem ifrat hem tefrit fenadır; özümüze de mülayim bir hal, bir orta yol anca sadre ferahlık verir. Gelin görün ki gönlü bol, sevgisi ummanî insan her koşulda sevmekten, illa hoş karşılamaktan başka seçenek bırakmaz. Fenaya fena dedirtmez. Ne yücedir bu kimseler doğrusu. Onlara göre bulutlar geçmelidir sayfanın üstünden. Çiçekler açmalı, gökkuşağı belirmelidir. Eleştirecekseniz bile. Zira kötüye kötü demek kanun ile yasaklanmıştır onların ülkesinde. İyi ve sevgi diyarında... Müellife göre kötünün biz-zat varlık *sferinde* olması dahi onun kötü olduğunu âleme avaz etmekten fenadır ya, su götürür bir bahis bu. Ve fakat yarenimiz, ciğerparemiz kalem hafazanallah Şebdiz'in leylî yelesine yapışıp da yelmiyorsa ak sayfada, harf harf nalamiyorsa hakikatin suretini, çifteler kara salsın gözünün akına. Doğru bildiğini bildiği gibi, eğri gördüğünü buyrulduğu gibi söyleyecekse ne dil gerek kaleme, ne el ilazım onu tutsun diye. Hem sitayişinde, gehi nümayişinde hakikat bildiğini, bildiği gibi söyleyemeyecek, ötesini evvelini yük edecekse beli katlansın mendeburun. Ne var ki üslub bilmez, nezaketten anlamaza Hududullah'ı derk etmeyene sanılmasın ki kimse de dur demez. Gök de yer de almıştır bu ihtarı zîra. Ve buyrulur hadden anlamaza "Ey yeryüzü! Suyunu yut! Ve ey gökyüzü suyunu tut!.."

Ve ey kalem sen de dilini ısır da fena sözünü unut.

BLUORP

İki KÜÇÜK balık merak içinde burun buruna gelmiş.. Blup blup blup.. “duydun mu?” demiş biri blulup.. “evet evet” diye baloncuklamış öbürü.. Yüzeyde açık mavi bir köpük belirmiş... “Acaba nerede bu deniz dedikleri?” deyip kuyruğunu yana çevirmesiyle hızla bir dönüvermiş öbürünün etrafında... Ve bu yüzden az ötede bir deniz yaprağı öne geriye sallanmış lıkırtıyla... “Çok güzelmiş diyorlar” diye glulululamış diğeri... Yanakları kucaklamış bu sırada kocaman bir şeyi... Şaşkınca bakışmışlar ve bir baloncuk daha yukarı tırmanmış ve bilinmeyen dünyaya çıkar çıkmaz bilinmeyen bir sesle pıtlamış, “okyanus içimizde...” Bulutlara yükselmiş... Yüzgeçler şırılrrrr diye bir şeyi yapmış gene bakışmışlar, “belki bedenimiz de onun eşliğinde blulup blululurp.” İşin içinden çıkamayıp yaşlı balığa gitmeyi bluplamışlar... Arada hiçbir şey yokmuş gibi kolayca bilge balığın yanına varmışlar... Uzaklarda bir balina çınnggg çınnggg duymuş ama aldırış etmemiş... Küçük balıklar yaşlı balığa heyecanla, “çok güzel olduğu söylenen deniz nerededir?” diye küçüklü büyüklü habbelenmişler... Yaşlı balık çok şaşırılmış... Blour blooor “denizden başka bir şey mi var?” diye ploplamış ve hep birlikte yukarı süzülen baloncuklara bakmışlar...

CEVİZLİ

AZICIK uzaktan bakarsak -ki bu mesafe sayfaya kalem boyu kadar dahi olabilir- şeyler hakkında, onların iki boyutlu olduğu zannına kapılabiliriz. Lakin bu öyle pek fena bir yanılğı değildir, biz sıradan kimseler için. Newton hesaplamaları da Descartes'in analitiği de basbayağı iki boyutlu düzlem geometri ile bina edilmiştir işte. Geçmişte bir düzlem üzerinden mücerret fikirler yürütmekte beis görülmemiştir hiç. Ne pratik ihtiyaçlardan neşet eden Babil astronomisi ne de Nil ile başı belada Mısırlı "ginger"-lar dert etmez, doğada düzlem de, çokgen de olmayışını. Handiyse hiç müşahhas zarureti olmayan Yunan dehası ise salt bilginin kendiliği hürmetine, Pythagoras'ın düzlem geometriden bakraçladığı düzgün on iki yüzlü çokgene de yer açar muhabbet sofrasında, Öklid'i de basar bağrına.

Ve Platon neler etmiştir bize... Diline sıkıdır, fırtınayı sakince delen ışık hüzmesidir amma tutamıştır gene de kendisini. İyi de etmiştir zira her bakan göremez saklı olanı ve bu bir suç sayılamaz; gözlerden çıkan görüş ateşi, tutuşturamadıysa ceylanı saklayan çalı çırpıyı. Hulasa yazıldı Akademia'nın kapısına, "geometri bilmeyen geri dursun." Mektuplarının birinde de baklayı suvaramadıydı zaten ve "iki tür felsefe var biri halka anlatılamaz" dedi. Gelin görün ki kitap ciddi okuyucu için hakikatin avlandığı bir sahadır. Orada çok burun açılıp kapanır avın kokusunu almak için. Hele ki *Timaios* gibi bir diyalogta zaten her şey

apaçık ortadayken ne burun gerekir ne kulak elzendir. Orada kainatın yaratılışı ve kozmosun düzeni öyle bir anlatılır ki hep dinlemeye alışık olduğumuz ve aslında Platon'un halka uygun gördüğü felsefeyi dillendiren Sokrates bile guş eder. Sokrates susar, Timaios sayılardan geometriden bahseder... "Ta ki Mecnun bitirir nutkunu Leyla söyler."

Hulasa dostlar, kalem bu cuş u huruş ile daha çok bel kıvırır, noktadan yüz çevirip virgülden kervan düzer lakin biz meselemize dönelim. Dememiz o ki artık günümüzde bilimin geldiği nokta bırakınız düzlem üzerinden kendine basamak tesis etmeyi üç, beş, on boyutlu geometrilerin meftunudur. Zamanımızda ne paralel evren fikrinin iki boyutlu düzlem geometri ile tahayyülü mümkündür, ne bir uçağın rotası A noktasından B noktasına doğru bir çizgidir artık. Ne var ki dostlar müellif gene de şaşmaktan geri duramaz Pisagor bilmez, Öklid tanımaz üstü başı un içinde kimselerin, inatla zihinlerden başka hiçbir yerde olmayan düzlem üstünde, merkezden geçen doğrular çizip bir tepsi baklavayı eşit dilimlere bölmesine.